

Fiche 2: Mededeling inzake stijgende voedselprijzen

1. Algemene gegevens

Voorstel: Mededeling van de Commissie over het aanpakken van de uitdagingen van de stijgende voedselprijzen

Datum Commissiedocument: 20 Mei 2008

Nr. Commissiedocument: COM(2008)321

Pre-lex: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/763>

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: niet opgesteld

Behandelingstraject Raad: Europese Raad 19 en 20 juni 2008

Eerstverantwoordelijk ministerie: Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

2. Essentie voorstel:

De mededeling schetst de situatie van de stijgende voedselprijzen en hoe Europa met mogelijke beleidsreacties de gevolgen hiervan kan verzachten. Deze beleidsreacties vormen een aanvulling op de reeds getroffen maatregelen van de Europese Unie. De Commissie roept de lidstaten op om dit mondiale probleem gezamenlijk aan te pakken in Europees verband. De mededeling is specifiek bedoeld voor een discussie tussen regeringsleiders in de Europese Raad van 19-20 juni a.s.

De Commissie geeft een analyse van structurele en conjuncturele factoren die ten grondslag liggen aan de stijgende voedselprijzen. Tot de structurele factoren behoren de groeiende vraag naar zowel basisvoedingsmiddelen als producten met een hogere toegevoegde waarde, alsmede de algehele toename van de wereldbevolking, stijgende energiekosten en klimaatveranderingen. Verder wijst de commissie herhaaldelijk op het te lage productiviteitsniveau van de landbouwsector in ontwikkelingslanden. Voorts is er een aantal tijdelijke factoren zoals de slechte oogsten in bepaalde delen van de wereld (Australië bijvoorbeeld), de devaluatie van de Amerikaanse dollar en uitvoerbeperkingen bij een aantal traditionele leveranciers van de wereldmarkt. Binnen

de EU zijn de gevolgen beperkt, maar koopkrachteffecten zijn zeer ongelijk verdeeld over en binnen de lidstaten. De hoge voedselprijzen hebben naast consequenties voor de EU, vooral gevolgen voor de armen en kwetsbaren in ontwikkelingslanden.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De Commissie kondigt geen nieuwe wet- of regelgeving aan. De Commissie roept de lidstaten op in te stemmen met de voorgestelde beleidsreacties om de uitdagingen van de stijgende voedselprijzen aan te pakken. Het subsidiariteitsoordeel is positief aangezien juist een grensoverschrijdend (mondiaal) probleem als stijgende voedselprijzen vraagt om een gezamenlijk optreden op EU niveau. Voorzover de proportionaliteit beoordeeld kan worden, is het Nederlandse oordeel in beginsel positief. De Commissie stelt een groot aantal mogelijke acties voor waarbij voldoende ruimte aan de lidstaten wordt overgelaten. De proportionaliteit kan echter pas goed worden beoordeeld wanneer de Commissie met concrete voorstellen komt.

De complementaire initiatieven van de Commissie in deze mededeling worden ingedeeld naar i) korte en middellange termijn aanpak om de effecten van prijsschokken te verminderen, ii) lange termijn aanpak voor productiviteitsverhoging en voedselzekerheid, en iii) mondiale aanpak van de effecten van hoge voedselprijzen op armen.

De maatregelen op korte termijn betreffen het volgen van de prijsontwikkelingen, aanpassing van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid, herziening van het voedselzekerheidsprogramma, onderzoek naar het functioneren van voedselketens en het vermijden van maatregelen met een handelsversturend karakter en analyse van speculatieve investeringen. Op langere termijn gaat het om initiatieven om het aanbod van landbouwproducten en de voedselzekerheid te verbeteren, het versterken van de duurzaamheid van het EU beleid voor biobrandstoffen, het ondersteunen van de duurzame productie van biobrandstoffen in internationaal kader, het versterken van het landbouwkundig onderzoek en de kennisontwikkeling, en het vasthouden van een open maar veilig GMO (*genetically modified organism*) beleid. Op mondiaal niveau gaat het om het continueren van het bevorderen van een open handelsbeleid en een spoedige afsluiting van de DDA (Doha Development Agenda), opschalen van de EU bijdragen aan initiatieven om de gevolgen van prijsstijgingen op arme bevolkingsgroepen te verzachten, om een versterking van beleid en investeringen in de landbouw in ontwikkelingslanden, een gecoördineerde EU bijdrage aan de internationale initiatieven en het monitoren van veiligheidsimplicaties van hoge voedselprijzen.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland vindt het van belang dat de negatieve gevolgen van de huidige hoge

voedselprijzen besproken worden in Europees kader en verwelkomt derhalve agendering van dit onderwerp voor de Europese Raad van juni. Voor Nederland is het van belang dat er opheldering komt over de samenhang tussen de verschillende voorgestelde beleidsinitiatieven. Nederland wil in dit kader tevens verwijzen naar de Kamerbrief “Landbouw, rurale bedrijvigheid en voedselzekerheid” d.d. 8 mei jl. (TK, 31 250, nr. 14) die de ministers van OS en LNV naar de Kamer hebben gestuurd over deze problematiek. In deze brief wordt aangegeven hoe de Nederlandse regering actief wil inspelen op de noodzaak van grotere aandacht voor rurale armoede en de problematiek van voedselzekerheid en handel.

Nederland vindt dit een belangrijk onderwerp op mondiaal en Europees niveau. Als voornaamste oplossingsrichting geldt voor Nederland dat de landbouwmarkten de ruimte geboden moeten worden om met een adequate aanbodsrespons te komen. Daarbij is het doorgeven van prijsprikkels aan producenten cruciaal. Verdere handelsliberalisatie is daarom geboden. Tegelijkertijd kunnen sommige ontwikkelingslanden hulp gebruiken om in te springen op de veranderde marktomstandigheden en dient in deze landen structureel te worden geïnvesteerd in landbouwproductiviteitsstijging. Een internationale strategie is daarbij welkom. Nederland is voorts van mening dat het effect van biobrandstoffen op voedselprijzen vooralsnog beperkt is. Dat neemt niet weg dat de effecten van biobrandstoffen en het daaromtrent gevoerde beleid zorgvuldig geanalyseerd en gemonitord moeten worden en indien nodig tot nadere beleidsaanpassingen moeten leiden. Er zijn dan ook politieke keuzes nodig, bijvoorbeeld over de wijze en mate van het stimuleren van biomassaproductie voor voedsel, voer, vezels, bouwmaterialen, hoogwaardige biochemicals of biobrandstoffen, mondiaal en specifiek in Europa en ontwikkelingslanden. Maar ook beleidsafwegingen ten aanzien van de mate van bescherming van consumenten en afgewogen beslissingen over economische groei en sociale en ecologische aspecten dienen plaats te vinden. Inzake de aspecten van duurzaamheid voor wat betreft biobrandstoffen geldt dat Nederland in Europa inzet op het “niveau Cramer”, zoals neergelegd in de kabinetsreactie op het rapport “Toetsingskader voor duurzame biomassa”. Dit betekent dat in de visie van het kabinet alle zes de duurzaamheidsaspecten die in het toetsingskader zijn opgenomen, ook in Europees kader aan de orde zouden moeten komen, en wel voor alle biomassa voor energietoepassingen. Eén van de zes duurzaamheidsaspecten uit het Toetsingskader richt zich op het voorkomen van concurrentie met voedsel. Het Europees overleg over duurzaamheid van biobrandstoffen is nog gaande en voedselconcurrentie maakt deel uit van de discussie.

<i>Kenmerk</i>	<i>Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.</i>
<i>Blad</i>	4/1